

Skara kommun

skara.kommun@skara.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Skara 7-9 i Skara kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skara kommun att senast den **20 oktober 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Skara kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Skara kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp skolenhetens kunskapsresultat samt resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att åtgärderna genomförs.
- Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens genomför tillsyn i Skara kommun under våren 2017. Skara 7-9 besöktes den 7-8 mars 2017. Vid tillsynen intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elever och representanter för elevhälsan. Skolinspektionen gjorde även lektionsobservationer.

Kunskapsresultaten i Skara 7-9 ligger tydligt över rikets genomsnitt och tillsynen visar inte annat än att eleverna får en undervisning som motsvarar kraven och att lärarna är engagerade i arbetet. Dock finns det på skolenheten flera brister inom styrning och utveckling som bland annat kan kopplas till flera rektorsbyten och en verksamhet som bedrivs på två olika skolbyggnader. Det systematiska kvalitetsarbetet på skolenheten brister genom att det saknas sammanställning, analys och åtgärder kring måluppfyllelsen för årskurserna 7 och 8. För årskurs 9 saknas analys och åtgärder. Det saknas även uppföljning och beslut om åtgärder gällande trygghet och studiero. Glappen i det systematiska kvalitetsarbetet försvårar ett långsiktigt arbete som utgår från tidigare resultat. Utredningen visar vidare att det saknas ett tydligt ledarskap för att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska komma till stånd. Även studie- och yrkesvägledarens arbetsuppgifter behöver rektorn och biträdande rektorn tydliggöra för lärare och elever.

Föreläggande

Förutsättningar för lärande och trygghet

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna mot utbildningens mål. Det är för intervjuade grupper inte tydligt hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska bedrivas. Istället arbetar elevhälsan framförallt med insatser kopplat till enskilda elever, enligt intervjuade grupper. För att elevhälsan ska kunna arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande som krävs både att resurserna är tillräckliga, men också att det finns ett tydligt mandat och sker en aktiv kommunikation mellan elevhälsa och lärare.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s 277 och 656) anges bland annat följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Skolenhetens elevhälsa består av skolsköterska, specialpedagog och två kuratorer. Det saknas tillgång till psykolog i elevhälsan.

I intervjun berättar representanterna för elevhälsan att de är medvetna om att de inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande, orsaken är att de inte når fram till lärarna med sin ambition att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. På arbetslagsträffarna där elevhälsan är med, lyfts enskilda elever av lärarna, och lärarna efterfrågar ofta snabba lösningar. De ser att det saknas en ledning som kan kommunicera elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag till skolans personal. Representanterna för elevhälsan ser att skolan har ett behov av förebyggande och hälsofrämjande arbete genom att skapa ett närvaroteam med tydliga rutiner då eleverna vid skolan har hög frånvaro. De ser vidare att arbetet med skolövergripande värdegrundsfrågor behöver prioriteras, vilket det inte görs vid tillsynen, enligt elevhälsan.

Lärarna berättar i intervjun att de träffar elevhälsan var fjärde vecka när de har möten i arbetslaget och diskuterar elever de känner oro för. Båda lärargrupperna Skolinspektionen intervjuat upplever att inget händer efter att de presenterat ett problem för elevhälsan. De saknar också återkoppling efter mötena, vilket lärarna upplever frustrerande. Lärarna uttrycker att de vet att elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande men lärarna ställer sig frågande till vad detta innebär praktiskt. Några lärare uppger att de tycker att det är förebyggande om eleverna kan komma och prata med någon från elevhälsan. En annan lärare berättar att hen fått ett program av elevhälsan för att arbeta med i klassen men har saknat stöd av elevhälsan både när det gäller avslut och uppföljning av programmet. Lärarna saknar också att elevhälsans representanter presenterar sig för eleverna som börjar i årskurs 7. Lärarna har föreslagit för elevhälsan att de kan ha gruppövningar i halvklass med eleverna, men inget har hänt. Lärarna tror inte heller att eleverna känner till vilka som ingår i skolans elevhälsa.

När Skolinspektionen frågar eleverna om elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete, berättar de att folktandvården varit på besök och att lärarna har gett information om bland annat rökning. Flera av eleverna är osäkra på vilka som ingår i elevhälsan och kan inte ge några exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser som gjorts av elevhälsan.

Rektorn och den biträdande rektorn beskriver att de tycker att elevhälsan ska arbeta mer förebyggande, men att de behöver mer resurser för att kunna göra detta.

Studie- och yrkesvägledare

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Visserligen finns en studie- och yrkesvägledare på skolenheten, men denna arbetar endast med elevernas gymnasieval i årskurs 9 och inte med studie- och yrkesvägledning i ett bredare perspektiv och i samtliga årskurser. Att vissa lärare samtalar med eleverna om studie- och yrkesplaner vid utvecklingssamtalen är inte tillräckligt för att uppfylla kraven på vägledning.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen.) Rektorn har därtill enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Rektorn uppger att det finns en studie- och yrkesvägledare som är anställd centralt som har en viss tid på skolan enligt schema, men hen arbetar främst mot årskurs 9 och gymnasievalen.

Lärarna uppger att det finns en studie- och yrkesvägledare på skolenheten men uttrycker att de är osäkra på dennes uppgifter. Lärarna uttrycker att de tror att det är först i årskurs 9 som eleverna kommer i kontakt med SYV. Vissa lärare uppger vidare att de under utvecklingssamtalen lyfter frågan om elevernas framtidsplaner, samt att det är lärarna som hjälper eleverna inför gymnasievalet.

En av elevgrupperna som Skolinspektionen intervjuat berättar att det har fungerat bra med den tidigare studie- och yrkesvägledare som fanns för dem, men denne har nu slutat. Eleverna uppger att de inte längre har någon studie- och yrkesvägledare i den skolbyggnad som de går i, men de har fått information om att de kan gå till en studie- och yrkesvägledare som finns i den andra skolbyggnaden. En annan elevgrupp Skolinspektionen intervjuat känner inte alls till skolans studie- och yrkesvägledare, och uttrycker vidare att de inte pratat om framtida yrken eller gymnasievalen, varken med någon studie- och yrkesvägledare eller med sina lärare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skara kommuns verksamhet vid Skara 7-9 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skara kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att skolenheten inte har ett systematiskt kvalitetsarbete som motsvarar författningarnas krav. Visserligen har rektorn och biträdande rektorn sammanställt vissa resultat för årskurs 9 i ett dokument. Dock finns ingen analys av resultatet eller förslag och beslut om utvecklingsåtgärder med i dokumentet. För årskurs 7 och 8 saknas det helt dokumenterad uppföljning av kunskapsresultat och resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Det saknas därmed också dokumenterade åtgärder kopplat till resultat i dessa årskurser. Lärarna på skolenheten behöver också vara mer delaktiga i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet.

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de

mål för utbildningen som finns i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolenhetens resultat och för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I de inskickade dokumenten som Skolinspektionens fått inför tillsynen "Kvalitetsrapport SKARA enhet 7-9" finns Skolinspektionens skolenkätresultat för årskurs 9 våren 2016, en sammanställning av slutbetyg och nationella prov för årskurs 9. Rapporten innehåller även frånvarostatistik med ett konstaterande om att det är "ett av skolans större problem". Det finns inga beskrivna åtgärder i dokumentet med tydlig koppling till dessa resultat och heller ingen beskrivning av resultat för andra årskurser.

Inför tillsynen har rektorn redovisat att målen i skolenhetens kvalitetsarbete är IKT och elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I en beskrivning av arbetsfördelning mellan rektorn och den biträdande rektorn som Skolinspektionen fått inför tillsynen, anges att det är den biträdande rektorn som ansvar för kvalitetsarbetet.

Vid intervjun med rektorn och biträdande rektorn uppger de att skolan inte har ett fungerande kvalitetsarbete. Den biträdande rektorn är nu med i en grupp där de arbetar fram enkäter och annat underlag som de kan använda i det systematiska kvalitetsarbetet. De uppger vidare att de har haft för få tidigare dokumenterade resultat att jämföra och utgå ifrån. Rektorerna har tolkat att eleverna är trygga genom Skolinspektionens enkätsvar. Det var planerat en trygghetsvandring för eleverna i januari som blev inställt då personal saknats, och rektorn vet inte om den har gjorts vid tiden för tillsynen.

På frågan om lärarna känner till skolans kvalitetsarbete, svarar de i intervjun att de känner till kommunens vision "Framåt tillsammans i glädje". Några lärare känner till att ett av skolenhetens mål är IKT (information och kommunikationsteknik), målet om det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet känner ingen av lärarna till. Några lärare uppger att nu prioriteras de praktiska sakerna inför flytten till nya skolan och uttrycker att skolans utvecklingsområden därför "ligger på is". Tidigare har det systematiska kvalitetsarbetet varit tydligt för lärarna men så är det inte längre, uppger de.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skara kommuns verksamhet vid Skara 7-9 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skara kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Skara kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Skara kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Skara kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Skara kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Ia Thun
Föredragande/Utredare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Skara 7-9

Fakta om Skara 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Skara kommun under våren 2017. Skara 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 7 mars 2017 och den 8 mars 2017.

Skolenheten Skara 7-9 består av två byggnader som tidigare varit två olika skolor, Teglskolan och Djäkneskolan. Båda skolbyggnaderna ligger i Skara centrum. När höstterminen 2017 startar kommer skolenheten att flytta till en gemensam nybyggd lokal, vilken kommer att heta Viktoriaskolan. Även denna skollokal ligger i Skara centrum. Enheten Skara 7-9 leds av en rektor och en biträdande rektor.

Vid tiden för tillsynen fanns 561 elever i årskurserna 7-9 i de båda husen.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik visar att 89 procent av eleverna i årskurs 9 vid skolenheten läsåret 2015/16 uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen. Andelen är högre än rikets genomsnitt som var 74 procent samma år. Av flickorna var det 92 procent, och pojkarna 84 procent som uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen.

Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9, vårterminen 2016 var 235 poäng att jämföra med rikets genomsnitt som var 224 poäng.

Av de elever som avslutade utbildningen läsåret 2015/16 var 91 procent behöriga till samtliga program inom gymnasieskolan

Resultat av arbetet för trygghet och studiero

Skolinspektionens skolenkät för elever i årskurs 9 som genomfördes inför tillsynen våren 2016, besvarades av 143 elever vilket utgjorde 84 procent av eleverna i årskurs 9. På påståendet "I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns" svarade 39 procent av eleverna att det stämmer ganska dåligt eller inte alls. Detta kan jämföras med genomsnittet för de skolor som ingått i enkätomgången som var 46 procent. På påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarade 51 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet eller ganska bra, att jämföra med 57 procent i genomsnitt hos de skolor som besvarat enkäten under samma period.

På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarade 85 procent att det stämmer helt och hållet eller ganska bra, att jämföra med 84 procent i genomsnitt hos de skolor som besvarat enkäten under samma period.